

6. Караулов А. К. Особенности эпизоотического процесса при африканской чуме свиней в современных условиях / А. К. Караулов, А. А. Швецов, Н. С. Бардина // Ветеринария Кубани. – 2011. – № 3. – С. 8–10.

7. Неволько О. М. Роль дикого кабана в епізоотології африканської чуми свиней / О. М. Неволько // Ветеринарна медицина України. – 2015. – № 1 (227). – С. 13–16.

8. Макаров В. В. Дикий европейский кабан. Ветеринарная биология и эпизоотология / В. В. Макаров, О. И. Сухарев, А. А. Коломыцев, О. Б. Литвинов // Ветеринария. – 2010. – № 7. – С. 28-31.

9. Мануйлова О. А. Африканская чума свиней среди диких кабанов / О. А. Мануйлова – М, 2014. – 227 с.

10. Методичні рекомендації щодо виявлення ДНК вірусу африканської чуми свиней за допомогою полімеразної ланцюгової реакції. – Київ, 2013. – 24 с.

11. Загребельний В. О. Інфекційні захворювання свиней / В. О. Загребельний, Ю. М. Новожицька, В. А. Прискока і ін. – Київ, 2016. – 270 с.

Рецензент – І. К. Авдосєва, к. вет. н., ДНДКІ ветпрепаратів та кормових добавок.

УДК 330.341.1:334.012

ІННОВАЦІЙНА ІНФРАСТРУКТУРА, ЯК ОСНОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ ПІДПРИЄМСТВ

С. М. Темненко¹³, старший науковий співробітник

Державний науково-дослідний контрольний інститут ветеринарних препаратів
та кормових добавок
вул. Донецька, 11, м. Львів, 79019, Україна

У статті розглянуті теоретичні та практичні аспекти функціонування різних моделей інноваційної інфраструктури. Проаналізовано окремі проблеми формування ефективної інфраструктури інноваційної системи в Україні. Розглянуто зарубіжний досвід формування інноваційної інфраструктури та особливості його застосування в Україні. Виявлені проблеми розвитку інноваційної інфраструктури держави, коротко проаналізовано сучасний стан економіки в контексті виконання інноваційної стратегії розвитку. Розглянуто основні елементи інноваційної інфраструктури та умови і напрями розвитку інноваційної діяльності українських підприємств. Слід зазначити, що сьогодні в Україні частково створено законодавчу базу у сфері інноваційної діяльності, однак реально не сформовано цілісної та дієвої інноваційної системи. Не дивлячись на те, що в багатьох організаціях і установах України вже створені і функціонують центри трансферу технологій, реальний досвід їх діяльності важко розповсюдити і використати для нарощування кількості таких Центрів і підвищення якості їх роботи. Окрім цього, на сьогодні не існує розробленої

¹³Науковий керівник – д. е. н., професор, завідувач кафедри економіки підприємства, інновацій та дорадництва в АПК імені І. В. Поповича Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнології імені С. З. Гжицького П. М. Музика

послідовної низки заходів спрямованої на формування та розвиток дієвої інноваційної інфраструктури України.

Ключові слова: ІННОВАЦІЙНА ІНФРАСТРУКТУРА, ТРАНСФЕР ТЕХНОЛОГІЙ, ТЕХНОПАРК, НАУКОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ.

В умовах глобалізації для будь-якої країни важливою умовою стійкості та соціально-економічної незалежності є її внутрішня організація, включаючи здатність швидко та чітко реагувати на зміни внутрішньої та зовнішньої кон'юнктури як окремих галузей, так і країни в цілому, здійснювати швидку адаптацію за рахунок засобів інноваційної політики. Таким чином, вимоги до високої організації локальних систем, як більш мобільних у порівнянні із глобальною системою значно зростають. Цей процес ставить питання розробки та реалізації різноманітних програм соціально-економічної політики, як способу розвитку української науки та економіки.

Сьогодні проблемам інноваційного розвитку присвячено численні публікації. Серед вітчизняних вчених вагомих внесок в опрацювання проблем інноваційного розвитку держави зробили О. А. Амоша, В. М. Геєць, О. П. Зінченко, В. П. Ільчук, В. П. Семиноженко, Д. М. Стеченко, М. Г. Чумаченко, М. В. Шингур та ін. Загалом, усі вони наголошують на необхідності переходу до інноваційної моделі розвитку економіки, відзначають недостатню ефективність інноваційної політики в Україні, зосереджують увагу на механізмах забезпечення інноваційного зростання держави.

Формування інституційного забезпечення процесів становлення інноваційної інфраструктури в Україні є однією з найактуальніших проблем вітчизняної економіки.

Метою статті є огляд основних світових моделей функціонування інноваційної інфраструктури та аналіз проблем її розвитку в Україні.

Ефективна інноваційна інфраструктура ринку покликана забезпечувати організаційну, правову та економічну підтримку розвитку інноваційного потенціалу підприємств на різних рівнях та в різних формах.

Серед головних складових інноваційної інфраструктури можна назвати фінансово-кредитні установи; зони інтенсивного науково-технічного розвитку (технополіси); технопарки (технологічні парки, агропарки, інноваційні парки); інноваційні центри (технологічні, регіональні, галузеві); інкубатори (інноваційні, технологічні, інноваційного бізнесу); консалтингові (надання консультацій) фірми, компанії, промислово-фінансові групи, кластери та інші [5].

Інноваційний процес здійснюється як на державному, так і на міждержавному рівнях, у регіональних і галузевих сферах, місцевих формуваннях, безпосередньо на підприємствах. Однак, слід зауважити, що інноваційна діяльність великих і малих підприємств відрізняється. Це зумовлене різною стратегією діяльності таких підприємств. Відповідно, організаційні форми інноваційної діяльності мають широкі межі: від бізнес-інкубаторів, які допомагають реалізувати підприємницькі проекти на початковій стадії існування фірми, до стратегічних альянсів, покликаних реалізувати складні інноваційні проекти, в тому числі міжнародного рівня [6].

Як свідчить міжнародний досвід, саме наукоємна промисловість, до якої і належить виробництво ветеринарних препаратів та кормових добавок, вважається найбільш результативною із впровадження інновацій.

Так, ветеринарне фармацевтичне виробництво все більш орієнтується не лише на масового споживача, а й на специфічні запити, тобто на невеликі за місткістю ринки. Загалом, помітно зростає чисельність підприємницьких структур, особливо малих та середніх підприємств, які спроможні швидко адаптуватися до вимог зовнішнього середовища. Швидкі темпи модернізації життя людей призводять до зростання вимог до якості товарів та послуг. Однак, в Україні загострилася проблема технологічного стану підприємств. Досвід

розвинених країн свідчить, що досягнення високого рівня споживання і якості життя можливе лише на засадах нової постіндустріальної цивілізації, найсуттєвішими ознаками якої є інноваційний розвиток. Проте, технологічна структура ветеринарної фармацевтичної промисловості України дуже часто не відповідає вимогам часу, тому просте її відтворення не може забезпечити підвищення конкурентоспроможності вітчизняного виробництва.

Загалом у організаційних схемах розвитку інфраструктури інноваційного потенціалу існують помітні відмінності, залежно від країни, де ця інфраструктура створена. В першу чергу це пояснюється відмінностями у прийнятих національних системах нововведення [4].

Сьогодні сформувалися три основних типи моделей побудови технопарків: американська (США, Великобританія); японська (Японія); змішана модель (Франція, Німеччина).

Основна особливість американської моделі, яка відрізняє її від двох інших – створення трьох типів технопарків: наукові парки, дослідницькі парки, інкубатори (інноваційні центри).

Японська модель передбачає побудову абсолютно нових міст – так званих „технополісів”, в яких зосереджуються наукові дослідження у передових та піонерських галузях та наукомістке промислове виробництво.

Особливостями змішаної моделі є наявність будівлі, призначеної для розміщення десятків малих фірм та наявність кількох засновників.

За визначенням Міжнародної асоціації технологічних і наукових парків (IASP), науковий або дослідницький парк представляє собою структуру, керування якою здійснюється згідно із формальною угодою про співробітництво з університетами та дослідницькими центрами з метою сприяння створенню та розвитку наукомістких підприємств, шляхом передачі наукових та технічних знань та управлінських навичок фірмам-клієнтам [1]

Технопарк – організація, якою керують професіонали, основною метою яких є збільшення багатства його співтовариства, просуваючи культуру інновацій та конкурентоспроможність його взаємопов'язаних видів комерційної діяльності, заснованої на знаннях. Щоб реалізувати такі цілі, технопарк стимулює та керує потоком знань та технологій серед університетів, науково-дослідних центрів, компаній та на ринку. Це полегшує створення та ріст інноваційних компаній через інкубацію та процеси додаткового доходу та забезпечує створення інших цінних послуг, включно із створенням високоякісних місць та засобів обслуговування.

Спільним напрямком розвитку інноваційної діяльності різних країн є те, що уряди цих країн при формуванні правових умов управління інтелектуальною власністю, створеною у державних науково-дослідних організаціях, намагаються розвивати відповідну інфраструктуру, яка б стимулювала процес передачі технологій та комерціалізації досліджень та розробок.

Сьогодні функціонування інноваційної структури в Україні є недосконалою. Вона не охоплює усіх ланок інноваційного процесу. Немає системного підходу до забезпечення відповідними послугами у сфері інноваційної діяльності. Не підтримується належним чином діяльність винахідників, раціоналізаторів, науковців, що мають завершені науково-технічні розробки, не створюються центри трансферу технологій. Не в повному обсязі реалізуються освітній та науковий потенціал, насамперед вищих навчальних закладів, у сфері інформаційно-комунікаційних високих технологій, інформаційні ресурси системи науково-технічної та економічної інформації, зокрема бази даних із питань технологій, науково-технічних досягнень.

Варто зазначити, що сьогодні в Україні сформовані лише деякі елементи інноваційної структури, практично не діють венчурні фонди і центри трансферу технологій. Не можна не погодитись із твердженням наведеним у вітчизняній Концепції Державної цільової економічної програми створення в Україні інноваційної інфраструктури, що збереження існуючого підходу до розвитку інноваційної інфраструктури призведе до поглиблення

проблем у сфері інноваційної діяльності та подальшої деформації структури національної економіки.

Частка експорту в загальному обсязі інноваційної продукції свідчить про значний науково-технологічний та інтелектуальний потенціал української економіки. Однак, без впровадження дієвого інституційного забезпечення розвитку інноваційної діяльності успіхи у цьому напрямі будуть лишатись незначними. Це підтверджує показник питомої ваги експорту реалізованої інноваційної продукції у загальному обсязі промислової продукції, що становить в Україні 2–3 % [2]

Ще однією причиною низького рівня інноваційності економіки України є домінування великих підприємств «старопромислових» галузей, які забезпечують економічне зростання у поєднанні із малою кількістю інноваційно-активних малих та середніх підприємств. Загальновизнано, що центральне місце в інноваційній системі займає підприємство, яке формує попит на інноваційну продукцію, перетворює знання в інноваційний капітал та визначальну роль у цьому процесі малих і середніх підприємств [3].

Загалом розбудова в Україні мережі технопаркових структур та центрів трансферу технологій, як ключових елементів інноваційної інфраструктури держави без сумніву сприятиме росту вітчизняної економіки. Мережа цих структур здатна реально сприяти інтеграції освіти, науки, виробництва і бізнесу, а також управлінського консультування щодо розробки і реалізації інноваційних проектів. За таких умов буде формуватися і ефективно використовуватися інтелектуальний потенціал як визначальна складова інноваційної діяльності.

В И С Н О В К И

1. Використовуючи трансфер технологій, розвинуті країни прагнуть посилити свої позиції, і структуру своєї присутності на міжнародному ринку, тим самим здійснюючи неадміністративний вплив на структуру виробництва товарів та послуг національного приватного сектора економіки. Для України запозичення світового досвіду у сфері розвитку трансферу технологій може послужити поштовхом до реструктуризації економіки та збільшення експортних надходжень до державного бюджету.

2. Перспектива розширення інноваційної інфраструктури в державі об'єктивно зумовлена як рівнем науково-технологічного та інтелектуального потенціалу, так і кількістю об'єктів інтелектуальної власності та інших перспективних розробок, які могли б бути комерціалізовані.

Перспективи досліджень. Дослідження у контексті даної проблематики тривають. Планується розробити послідовну низку заходів щодо формування дієвої інноваційної інфраструктури у галузі ветеринарної фармації.

THE INNOVATION INFRASTRUCTURE AS A BASE OF ENSURING OF THE INNOVATION PROCESS OF ENTERPRISES

S. M. Temnenko

State Scientific-Research Control Institute of Veterinary Medicinal Products and Feed Additives,
11, Donetska str., Lviv, 79019, Ukraine

S U M M A R Y

The article explores theoretical and practical aspects of functioning of the various models of innovation infrastructure. There are analysed individual problems of forming the effective

infrastructure of Ukrainian innovation system. Foreign experience of innovation infrastructure formation and peculiarities of its use in Ukraine is considered. It was viewed the basic problems of innovation infrastructure in Ukraine, briefly analyzed the present state of economics in the context of implementation the innovation strategy for state development. Was considered the main elements of innovative infrastructure, tendency and development condition of innovative activity the Ukrainian enterprises. It should be noted that for today the Ukrainian legislative base in the field of innovative activity is partly created, however still do not formed the really formed complete and effective innovative system. In spite of the fact that the centers of transfer technologies are already created and function in many organizations and establishments of Ukraine, the real experience of their activity it is difficult to spread and use for increase amount of such Centers and upgrading their work. Besides, for today the measure consecution for forming and development efficient innovative infrastructure still have not created.

Keywords: INNOVATIVE INFRASTRUCTURE, TRANSFER OF TECHNOLOGIES, TECHNOLOGICAL PARK, SCIENTIFIC POTENTIAL.

ИННОВАЦИОННАЯ ИНФРАСТРУКТУРА, КАК ОСНОВА ОБЕСПЕЧЕНИЯ ИННОВАЦИОННОГО ПРОЦЕССА ПРЕДПРИЯТИЙ

С. Н. Темненко

Государственный научно-исследовательский контрольный институт ветеринарных
препаратов и кормовых добавок
ул. Донецкая, 11, г. Львов, 79019, Украина

А Н Н О Т А Ц И Я

В статье рассмотрены теоретические и практические аспекты функционирования разных моделей инновационной инфраструктуры. Проведен анализ отдельных проблем формирования эффективной инфраструктуры инновационной системы в Украине. Рассмотрен зарубежный опыт формирования инновационной инфраструктуры и особенности его использования в Украине. Выявлены проблемы развития инновационной инфраструктуры Украины, приведен короткий анализ современного состояния экономики в контексте выполнения инновационной стратегии развития государства. Рассмотрены основные элементы инновационной инфраструктуры, направления и условия развития инновационной деятельности предприятий. Необходимо заметить, что на сегодня в Украине уже частично создана законодательная база в сфере инновационной деятельности, однако еще не сформирована целостная и действенная инновационная система. Несмотря на то, что во многих организациях Украины уже созданы и функционируют центры трансфера технологий, реальный опыт их деятельности сложно распространить и использовать для наращивания количества таких центров и повышения качества их работы. Кроме того, на сегодня не разработана последовательность мероприятий направленных на формирование и развитие действенной инновационной инфраструктуры Украины.

Ключевые слова: ИННОВАЦИОННАЯ ИНФРАСТРУКТУРА, ТРАНСФЕР ТЕХНОЛОГИЙ, ТЕХНОПАРК, НАУЧНЫЙ ПОТЕНЦИАЛ.

Л І Т Е Р А Т У Р А

1. Стратегічні виклики XXI століття суспільству та економіці України: В 3-х т. / Т 2. Інноваційно-технологічний розвиток України // За ред. акад. НАНУ В. М. Гейця, акад. НАНУ В. П. Семиноженка, чл.-кор. НАНУ Б. Є. Кваснюка. – К.: Фенікс. – 2007. – 584 с.

2. *Стеченко Д. М.* Становлення інноваційної інфраструктури України у контексті глобалізації / Д. М. Стеченко, Н. Ю. Тимошенко // Економічний вісник НУТУ „КПІ”. – 2009.

3. *Гринько Т. В.* Формування інноваційної інфраструктури України як основа активізації інноваційної діяльності підприємств / Т. В. Гринько // Донецький національний університет. Зб. наук. праць «Проблеми розвитку зовнішньоекономічних зв'язків та залучення іноземних інвестицій: регіональний аспект». Ч. 2. Серія: Залучення іноземних інвестицій та функціонування ринку капіталів. – 2008. – С. 438–442.

4. *Иновационный потенциал: современное состояние и перспективы развития / В. Г. Матвейкин, С. И. Дворецкий, Л. В. Минько и др. – М.: Издательство Машиностроение – 1. – 2007. – 284 с.*

5. *Ганущак Л. М.* Оцінка інноваційного потенціалу та ефективність його реалізації на підприємствах / Л. М. Ганущак // Сучасні проблеми розвитку національної економіки і шляхи їх розв'язання: Кол. монографія / За наук. ред. д. е. н., проф. М. М. Єрмошенка. – К.: Національна академія управління, 2008. – С. 162–165.

6. *Тимченко О. І.* Інноваційна інфраструктура як чинник забезпечення ефективності інноваційної діяльності малих підприємств / О. І. Тимченко // Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет. Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" 2012. – № 12.

Рецензент – В. О. Величко, д. вет. н., ДНДКІ ветпрепаратів та кормових добавок.